

ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Atatürk Üniversitesi
Pasinler Meslek Yüksekokulu
Rıdvan Durak
Erzurum 2011

DERSİN ADI	ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİ			
SÜRE VE DAĞILIMI	Haftalık Ders Saati	Okul Eğitimi Süresi	Bireysel Öğrenme Süresi (Proje, Ödev, Araştırma, İş Yeri Eğitimi)	Toplam
	2	(8+10+10=) 28	62	90
DERSİN AMACI	Bu derste öğrenciye; araştırma yapma yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.			
ÖĞRENME ÇIKTILARI VE YETERLİKLER	1. Araştırma yapmak 2. Araştırma raporu hazırlamak 3. Araştırmayı sunmak			
DERSİN İÇERİĞİ VE DAĞILIMI (HAFTALARA GÖRE DAĞILIMI)	Hafta	Modüller/İçerik/Konular		
	1	Araştırma Konularını Seçme		
	2	Araştırma Konularını Seçme		
	3	Kaynak Araştırması Yapma		
	4	Kaynak Araştırması Yapma		
	5	Araştırma Sonuçlarını Değerlendirme		
	6	Araştırma Sonuçlarını Değerlendirme		
	7	Araştırma Sonuçlarını Rapor Hâline Dönüştürme		
	8	Araştırma Sonuçlarını Rapor Hâline Dönüştürme		

İÇERİK

A. ARAŞTIRMA KONULARINI SEÇME

1. Araştırmada temel kavramlar

- a. Bilgi
- b. Bilim
- c. Araştırma
- d. Bilimsel yöntem, Bilimsel yöntemin aşamaları
- e. Bilimsel araştırma
- f. Bilimsel araştırma çeşitleri
- g. Temel araştırmalar
- h. Uygulamalı araştırmalar

2. **Araştırmanın gereği ve önemi**
3. **Araştırmanın konusu (problem)**
 - a. Araştırma konusunun seçimine etki eden faktörler
 - b. Değişken ve değişken türleri
4. **Problem cümlesi**
 - a. Problem cümlesinde bulunması gereken nitelikler
 - b. Alt problemler
5. İlgili kaynaklar (kaynak taraması)
6. Araştırma probleminin cevabı (hipotez)
7. Amaç ve ifadelendirilmesi
8. Önem
9. Araştırmanın dayandığı temeller (varsayımlar)
10. Sınırlılıklar
11. Tanımlar

Araştırmada temel kavramlar

- a. Bilgi, üzerinde çalışılan içerik ve perspektife göre pek çok çeşitte anlamlar içeren kompleks bir kavramdır.

Bilgi; öğrenme, araştırma veya gözlem sonucu elde edilen gerçek ve ilkelerin bütününe verilen addır.

Bilgi, düzenli ve elverişli duruma getirilmiş veridir.

Bir başka ifadeyle bilgi, verilerin bilgi işlem yardımıyla anlamlı ve faydalı bir şekle sokulmuş sonuçlarıdır.

Bilginin sağlanmasında dikkat edilecek temel özellikler

- Bilginin doğru ve eksiksiz olması
- Kolay izlenebilir ve kolay kullanılabilir formatta olması
- Yeterli dozda olması
- İstenilen en uygun zamanda sağlanıp sunulması
- Bilgi, kullanıcı için yeni olmalı
- Bilgi, eski ve yanlış bilgileri düzeltebilecek değerde olmalıdır.

Bir bilginin değerli olması için:

- a) Odaklanmış
- b) Test edilmiş
- c) Gerçeklenmiş
- d) Paylaşılmış
- e) Bilginin girdi ve çıktıların basit olması
- f) Güncellenebilmesi
- g) Dilinin basit ve uygun olması gereklidir.

Bilginin işlenmesi

Bilginin stoklanması ve iletilmesi arasındaki işleme manuel veya bilgisayarlı sistemlerle gerçekleştirilebilir.

Yeniden gözden geçirme ve iletme arasındaki işlenmenin bilgisayar sistemleriyle yapılması, daha fazla analiz ve daha kısa zamanda sergileme olanaklarına izin verir.

Bilgisayarla işleme, manuel işlemeye göre daha düşük zaman maliyetini ama yüksek ekipman maliyetini içerir.

Bilginin gözden geçirilmesi

Manuel sistemlerde, istenen datanın gözden geçirilmesi çok fazla zaman ve para harcanmasına yol açabilir.

Elektronik sistemler ise, organize edilmiş bir modelde elektronik olarak stoklanmış bilgilere hızlı ve ucuz girişi sağlarlar.

Bilginin iletilmesi

Yazılı notlar, raporlar ve diğer dökümanlar ancak bilginin küçük bir miktarını çok sayıdaki insana efektif bir şekilde iletebilecektir.

Ama bilginin uzun mesafelerde iletimi veya büyük datanın değiş tokuşu söz konusu olduğunda elektronik iletişim çok daha etkili olarak gerçekleşecektir.

BİLGİ TÜRLERİ

Bilginin 5 türü vardır:

- i. Gündelik (Ampirik) Bilgi
- ii. Teknik Bilgi
- iii. Sanat Bilgisi
- iv. Felsefe Bilgisi
- v. Bilimsel Bilgi

Gündelik (Ampirik) Bilgi

- Özneldir (subjektiftir)
- Amaçsız, systemsiz ve yöntemsiz olarak elde edilir.
- Yaşamı kolaylaştırmasının yanı sıra yanıltıcı da olabilir.

Teknik Bilgi

- İnsanların pratik yaşamlarını kolaylaştırır.
- İnsanların doğaya egemen olmalarını ve doğayı insan yararına değiştirmelerini sağlar.

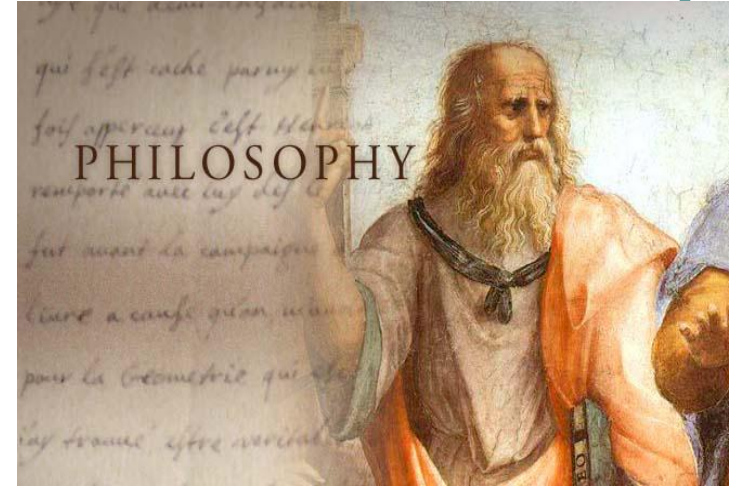
Sanat Bilgisi

- Subjektiftir (özneldir)
- Yaratıcıdır
- Sezgilere ve yaratıcı hayal gücüne dayanır
- Ürünleriyle somuttur
- Bireyseldir ve duygulara yöneliktir.

Felsefi Bilgi

- İnsanın anlama isteğinden kaynaklanır.
- Akla dayanır.
- Evrenseldir.
- Sistemlidir.
- Eleştireldir.
- Özneldir (subjektif).
- Sonuçları kesin değildir.
- Yığılan (biriken) bilgidir.
- Sınırlı bir alanın bilgisi değildir.

Bilimsel Bilgi

Bilimsel bilgi türleri aşağıdaki maddeleri içermektedir:

- ✓ Formel (İdeal) Bilimler
- ✓ Doğa Bilimleri
- ✓ İnsan Bilimleri

BİLİM

“Bilim nedir” sorusunu bilim adamları değişik biçimlerde tanımlamışlardır. Bunlara, “**....nesnel sağlamlığı olan bilgiler bütünü**”, “**neden-sonuç ilişkilerinin ifade edildiği sistematik bilgiler birikimi**”, “**insanoğlunun biriktirdiği kaydedilmiş sistematik bilgi**”, “**kanıtlanmış ve sistemli hale getirilmiş bilgiler...**” biçiminde yapılmış tanımları örnek olarak gösterebiliriz.

Bilim, her türlü düzenden yoksun duyu verileri (algılar) ile mantıksal olarak düzenli düşünme arasında uygunluk sağlama çabasıdır. (Albert Einstein)

Bilim; araştırma sonucu kanıtlanmış, geçerliği kabul edilmiş, nesnel, mantıklı, genellenebilir, düzenli ya da sistematik bilgilerin bütünüdür.

Bilim; doğal dünyayla ilgili soruları cevaplamak üzere bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak herkesin irdelemesine açık geçerli ve güvenilir genellemeler ve açıklamalar ortaya koyma etkinliğidir. (William F. McComas).

Bilimden teknolojiye

Bilimden teknolojiye

MAXWELL'S ELECTROMAGNETIC WAVE

Bilimden teknolojiye

Ad Soyadı	MEHMET ÇELİK	Doğum Tarihi	11/01/1985
Form No	17001	Form Tarihi	11/01/2008
Dr. Doktor	Dr. C. ÖZDEMİR	Dr. Doktor	R.Ö. Y. 1
Çocuk Tarihi		Çocuk Tarihi	18/01/2007
Çocuk Tarihi		Çocuk Tarihi	18/01/2007

Parametre	Değer	Referans Aralık	Yöntem
MC	12.5	10-15	MC
SD	1.5	1.0-2.0	SD
LT/ST	10/10	10/10	LT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST

MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST
MT/ST	1.5	1.0-2.0	MT/ST

Bilimin özellikleri

- Tümevarım yöntemini kullanırlar.
- Yasa ve genellemelere ulaşmaya çalışırlar.
- Evrenseldir.
- Nesneldir.
- Kesindir, doğrulanabilme özelliği vardır.
- Birikimli olarak ilerler.
- Akıl ve mantık ilkelerini kullanır.
- Uygulanabilir.
- Değişebilme ve kendini yenileme özelliğine sahiptir.
- Olgusaldır.
- Tekrarlanabilirliğine sahiptir.

Bilimin Türleri

```
graph TD; A[Bilimin Türleri] --> B[Doğa Bilimleri]; A --> C[Temel Bilimler]; A --> D[Sosyal Bilimler]; A --> E[Uygulamalı Bilimler];
```

Doğa
Bilimleri

Temel
Bilimler

Sosyal
Bilimler

Uygulamalı
Bilimler

DOĞA BİLİMLERİ

- ✓Fizik
- ✓Kimya
- ✓Biyoloji
- ✓Fizyoloji

TEMEL BİLİMLER

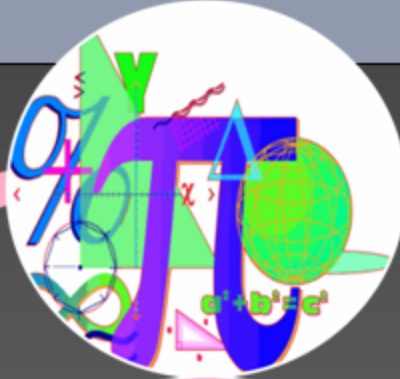
- ✓Fizik
- ✓Kimya
- ✓Matematik
- ✓Mantık
- ✓Dil

SOSYAL BİLİMLER

- ✓Psikoloji
- ✓Sosyoloji
- ✓Antropoloji
- ✓Tarih
- ✓Kısmen Ekonomi
- ✓Siyaset Bilimleri

UYGULAMALI BİLİMLER

- ✓Tıp
- ✓Farmakoloji
- ✓Mimarlık
- ✓Mühendislik
- ✓Hukuk

BİLİMİN TÜRLERİ

ARAŞTIRMA

Araştırma; Bir konuyla ilgili iyileştirme yapmak, bilinmeyenleri ortaya çıkarmak veya problemleri çözmek amacıyla bilimsel yöntem çerçevesinde planlı ve sistemli olarak veri toplanması, elde edilen verilerin çözümlenmesi, yorumlanması ve sonucun raporlaştırılması sürecidir.

Araştırma yapabilmek için belirli bir düzeyde uzmanlık ve yapılan araştırmaları anlayabilmek ve uygulayabilmek ise belirli bir düzeyde araştırma kültürünü gerektirir. Araştırma eğitimi bu uzmanlığı ve kültürü sağlamaya yönelik bilimsel tutum ve davranışlar ile araştırma tekniğine ilişkin yeterlikleri kazandırma sürecidir.

Araştırma Yaklaşımları

- Niceliksel yaklaşım
- Niteliksel yaklaşım

Nicel Araştırma, olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türleridir.

Amaç: Bireylerin toplumsal davranışlarını gözlem, deney ve test yoluyla nesnel bir şekilde ölçmek ve sayısal verilerle açıklamaktır.

Nitel Araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür.

Amaç:İnsanların kendi toplumsal dünyalarını nasıl kurmakta,oluşturmakta olduğunu anlamak ve içinde yaşadıkları toplumsal dünyayı nasıl algıladıklarını yorumlamaya çalışmaktır.

İki Yaklaşım Arasındaki Temel Farklılık:

Nitel araştırmaNiçin? Nasıl? Ne şekilde sorularına yanıt arar.

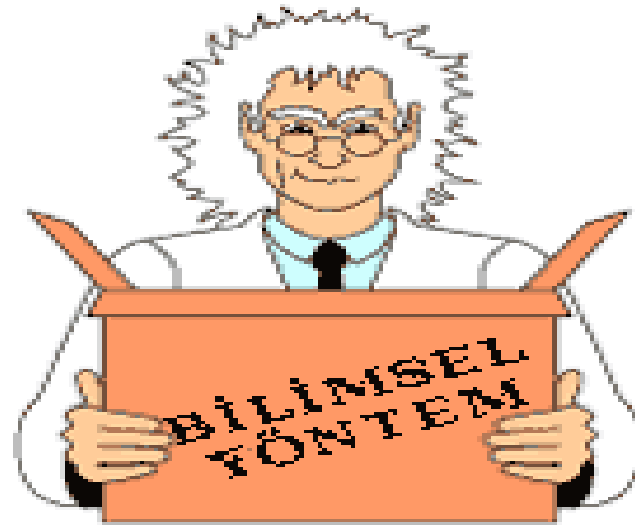
Nicel araştırmaNe kadar? Ne miktarda? Ne kadar sık, Ne kadar yaygın? sorularına yanıt arar.

Niceliksel Araştırma Modelleri

- Deneyisel model
- Betimsel model
- Bağıntısal model
- Nedensel-Karşılaştırma modeli
- Tarihsel Yöntem

Niteliksel Araştırma Modelleri

- Fenomenoloji
- Etnografi
- Gömülüteori
- Örnek olay
- Saha Taraması(Niteliksel ya da niceliksel olabilir)

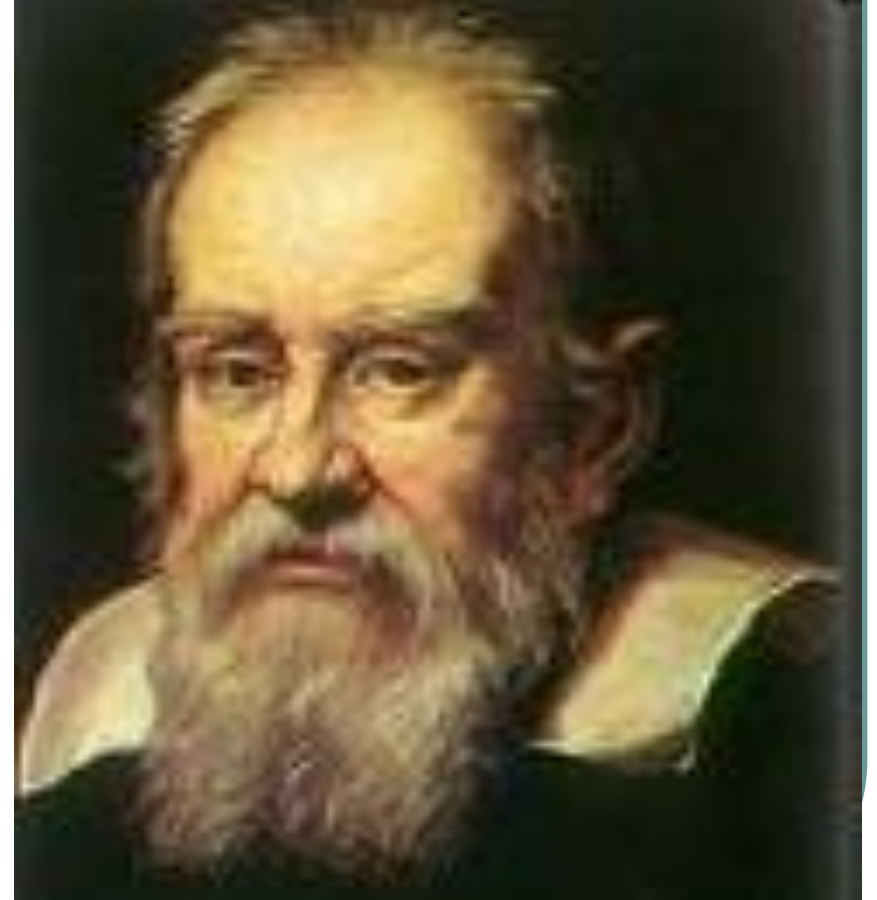
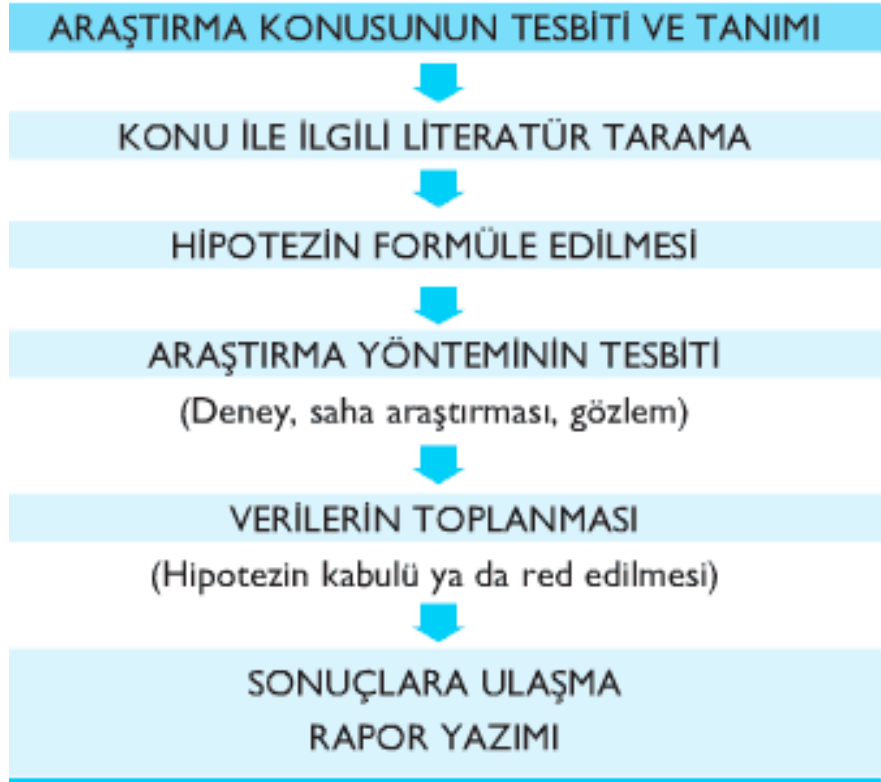
Bilimsel yöntem

Bilimsel bilgi elde etmek için izlenen yol/süreç ya da problem çözmek için izlenen düzenli yol.

Temel nitelikleri; açık seçik, denetlenebilir, yansız, seçici (gelişigüzel değil), deneyici, duyarlılığı yüksek, güvenilir, tekrar edilebilir, geçerli ve inandırıcı olmasıdır.

Bilimsel yöntemin bugünkü anlamda biçimlendirilişini *John Dewey* ile başlatmak mümkündür.

Tablo 1.2: Araştırma Yönteminin Yedi Temel Aşaması

Bilimsel Yöntem Basamakları

- 1- Problemin Belirlenmesi:Öncelikle problemin iyi anlaşılması gerekiyor. "Problemi anlamak, problemi yarı-yarıya çözmek demektir."
- 2- Gözlem:Nitel ve Nicel olmak üzere iki çeşit gözlem vardır.

Nitel Gözlem : Beş duyumuzu kullanarak yaptığımız gözlemlerdir.Örneğin "çaydanlıktaki su sıcaktır".Buradaki gözlem nitel bir gözlemdir.Bunu, suya dokunarak veya sudan çıkan buharı gözlemleyerek karar veririz.

Nicel Gözlem : Ölçü aletleri kullanılarak yapılan gözlemlerdir. Örneğin "çaydanlıktaki su 80°C dir".Buradaki gözlem nicel bir gözlemdir.Burada termometre aleti kullanılarak bir gözlem yapılmıştır.

3- Verilerin Toplanması:Veriler problem ile ilgili gerçekleri içerir.Gözlemler sonucu elde edilen veriler toplanıp, düzenlenir.

4- Hipotezin Kurulması:Hipotez , probleme geçici bir çözümdür.Bu çözüm yapılan gözlemler ve toplanan veriler ışığında kurulmuştur.İyi bir hipotez;

- probleme iyi bir çözüm önermeli,
- deney ve gözlemlere açık olmalı,
- toplanan tüm verilere uygun olmalıdır.

5- Tahminlerde Bulunma:Kurulan hipotezler doğrultusunda mantıklı sonuçların çıkartılmasıdır ve bu sonuçlar ile hipotezler test edilir.Tahminler, "Eğer..... ise dır" şeklindeki cümlelerle ifade edilir.Tahminler genellikle "Tümdengelim" ve "Tümevarım" yöntemleri ile gerçekleştirilir.Tümdengelim yönteminde bir ön bilgi kullanılarak genelleme yapılır. Örnek : Eğer bütün canlılar hücrelerden meydana gelmiş ise ,insanda hücrelerden meydana gelmiştir. Tümevarım yönteminde ise özel gözlemler yapılarak bir sonuca varılır.Örnek : Eğer insanlar, hayvanlar, bitkiler hücrelerden meydana gelmiş ise bütün canlıların yapı birimi hücredir.

6- Kontrollü Deney:Yapılan tahminlerin geçerli olup olmadığı kontrollü deneyler sonucu tespit edilir.Kontrollü deneylerde iki deney grubu vardır: Birine kontrol grubu , diğerine ise deney grubu denir.Her iki grupta da aynı deney aynı şartlar altında yapılır iken sadece araştırılan faktör gruplar arasında farklı tutulur.Deney sonuçları tahminleri doğrular ise hipotez geçerlilik kazanır.Aksi durumda ise eldeki verilerle yeni hipotezler kurularak bilimsel çalışmaya devam edilir.

7- Gerçek:Deneyler ile kanıtlanmış bilimsel doğrulardır.

8- Teori:Tekrarlanan deneylerle doğruluğu tam olarak değil, ama büyük ölçüde kabul edilmiş hipotezlerdir.Teorilerin çürütülme ihtimalleri vardır.

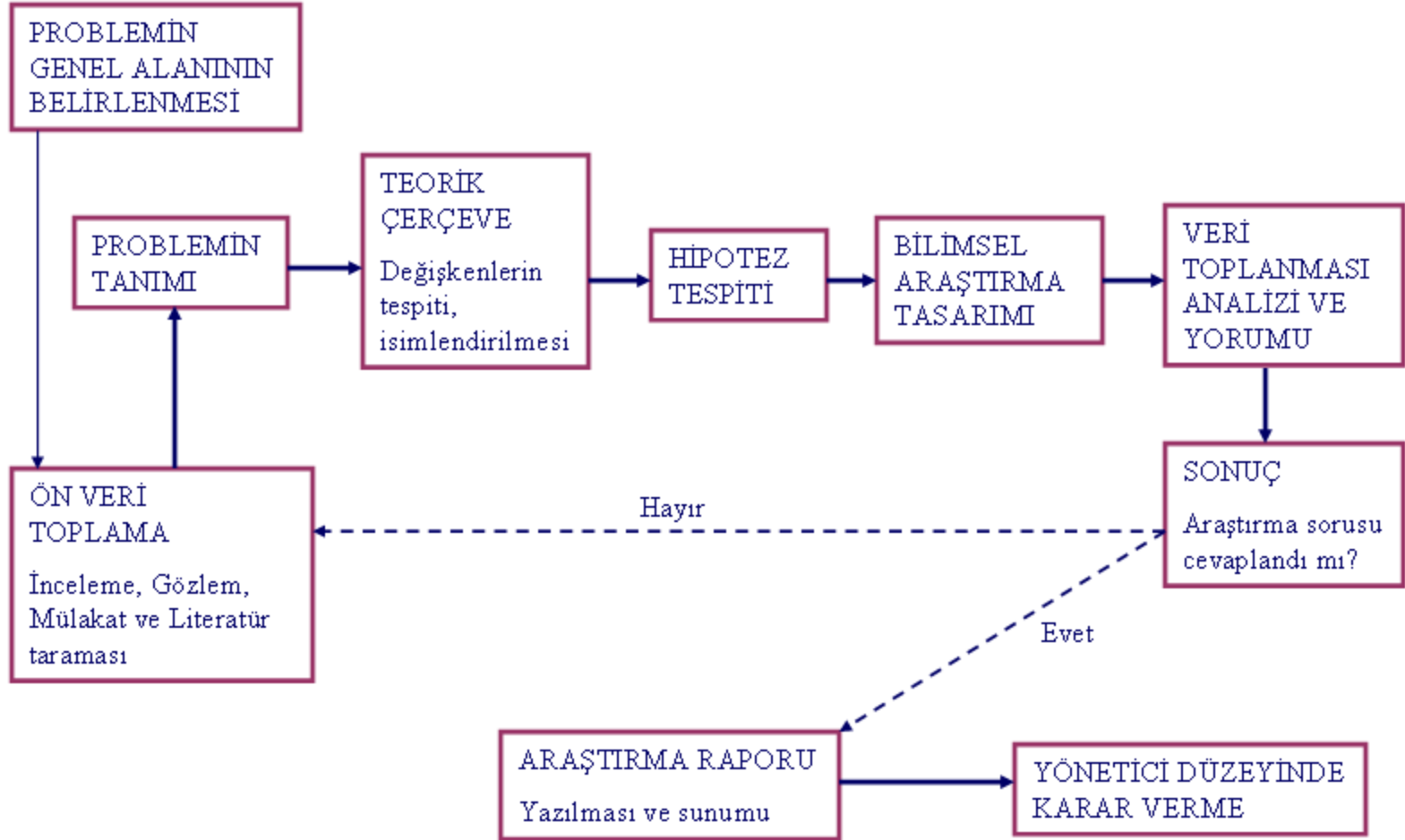
9- Kanun: Bir teori veya hipotez , doğruluğu bütün bilimlerce kabul edilmiş ise kanun halini alır.Örnek : Yerçekimi kanunu, Mendel Kanunları

Bilimsel araştırma

Problemlere güvenilir çözümler bulmak amacıyla planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanması, değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir.

Bilimsel araştırmaların temel amacı,
bilinenlerden yola çıkarak bilinmeyenlere doğru yol almak ve bu doğrultuda bilgi üretmektir. Bilimsel araştırma kuram geliştirmekle başlar ve o bilim alanı için geçerli olan evrensel düzeyde bilimsel yasalar ortaya koyar.

BİLİMSEL ARAŞTIRMANIN EVRELERİ

ARAŞTIRMANIN NİTELİKLERİ

Araştırmanın nitelikleri üzerinde durulması onu daha iyi anlamayı sağlayacaktır. Karasar (2005) araştırmanın temel niteliklerinden bazılarını şöyle sıralamıştır:

- 1.Araştırma, literatürde (alanyazında) bulunmayan “yeni bilgi” toplar. Bu yeni bilginin türü ve düzeyi, bireyin bilmediği bir konuda aydınlanmasından, en üst düzeyde, bilime katkı anlamına gelen yeni kuramların bulunmasına varan ölçüde değişebilir.
2. Araştırma, problem çözmeye yönelik, yansız ve sistemli bir süreçtir. Bir şeyi empoze etmeyi değil, onu tanımlamayı, sınamayı amaçlar.

3. Araştırma, bir uzmanlık işidir; araştırma yöntem ve tekniklerinde yetişmişliği gerektirir.
4. Araştırma ile, araştırmacının ya da bir başkasının istediği değil, olası tüm eleştiriler karşısında dayanıklı (yıkılmayacak) bir sonuca varmak amaçlanır.
5. Araştırmada, olabildiğince, sayılarla ifade edilebilen veriler toplanır ve sonuçlar da sayılarla ifade edilmeye çalışılır.
6. Araştırmanın dayanakları, kişisel kanılar, beğeniler değil, ortak ölçütlere göre herkesçe gözlenebilir ve böylece de sınanabilir (yanlışlanabilir) verilerdir

7.Araştırma yorumsuz olmaz. Toplanan veriler belirli bir sistem bütünlüğünde yorumlanmadan, kendi başlarına, probleme çözüm getirmezler. Yorum ise, temelde, öznel bir süreçtir.

8. Araştırma, başkalarınca da tekrarlanabilir niteliktedir. Süreçleri bellidir ve bir başkasına tanıtılabilir.

9.Araştırma, öteki araştırmacı ve bilim adamları için de bir anlam taşır.

10.Araştırma, önemli tüm süreç ve sonuçları ile rapor edilen bir çalışma bütünüdür.

Bilimsel Araştırma Etiği

Bir araştırma projesinin hazırlanma, önerilme, yürütülme, sonuçlandırılma ve sonuçların yayımlanması aşamasında görülen etiğe aykırı kabul edilecek davranışlar şunlardır:

- 1-Uydurma (Fictitious): Araştırmada bulunmayan verileri üretmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak.
- 2-Çarpıtma (Falsification): Değişik sonuç verebilecek şekilde araştırma materyalleri, cihazlar, işlemler ve araştırma kayıtlarında değişiklik yapmak veya sonuçları değiştirmek

3-Uydurma, Yalan Yazma veya Yoktan Var Etme :
Verilerin "saptırılması" veya var olmayan bilgilerin/verilerin "yoktan var edilmesi“

4- Aşıırma (Plagiarism):

Başkalarının fikirlerini, metodlarını, verilerini, yazılarını ve şekillerini sahiplerine atıf yapmadan kullanmak

5- Bilimsel korsanlık (scientific piracy) :

Başka araştırmacıların verilerini (yazı, şekil, grafik, v.b.) kendi izni olmadan almak, ve kişinin kendi çalışmasının herhangi bir bölümüne yerleştirmek.

6- Duplikasyon (Duplication):

Aynı araştırma sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayımlamak.

7- Araştırmacı ve ekibi beklediği değil, gözlediği sonuçlara olabildiğince objektif olarak yaklaşmayı bilmelidir. Kendi yanlılığını çürütecek tüm karşı düşünceleri araştırmalarında kullanmalıdır.

8- Kontrol ve deney gruplarından elde edilen veriler ve kayıtlar dokümanları çok iyi bir şekilde korunmalı ve saklanmalıdır (en az 5 yıl).

Bilimsel araştırma çeşitleri

1. Araştırmanın amaca göre sınıflandırılması:
 - a. Keşfedici araştırma: Varlığı bilinmeyen birşeyi ortaya çıkarma niteliğindeki araştırmadır.
 - b. Tamamlayıcı ve betimleyici ya da durum saptayıcı araştırma: Bireyin, toplumun ya da olayların özelliklerini tanımlamak için yapılan araştırmadır (Sümbüloğlu, 2002).
 - c. Nedensellik ilişkilerini araştırıcı araştırma: Değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri incelemek için yapılan araştırmadır (Sümbüloğlu, 2002).

2.Araştırmanın kapsadığı zamana göre sınıflandırılması:

a.Kesitsel araştırmalar:Herhangi bir olayın belirli bir zaman kesiti içinde araştırılmasıdır.Sayım,durum saptama ve tarama araştırmaları bu gruptandır (Gökçe, 2004).

b.Dönemsel araştırmalar:Bu araştırmalar ikiye ayrılmıştır:Geçmişe yönelik yapılan araştırmalar ve geleceğe yönelik yapılan araştırmalar

3.Araştırmanın kullanılan teknikler açısından sınıflandırılması:

- a.Temel araştırmalar:Kuramlara dayanarak,varsayımlar geliştirerek,bunları test ederek,sonuçlarını bilimsel olarak yorumlayarak ve ortaya çıkararak yapılan araştırmalardır. (Gökçe, 2004).
- b.Uygulamalı araştırmalar:Çoğu zaman temel araştırmaların tamamlayıcısıdır. Temel bilim araştırmaları olaylar arasındaki genel ilişkileri ve kanunları keşfederken uygulamalı araştırmalar bunların özel durumlara uygulanmasını ve geçerliğinin uygulama araştırmalarıyla ortaya çıkarılmasını sağlar (Kaptan, 1973).

4.Araştırmanın veri toplama biçimine göre sınıflandırılması:

- a.Kayıt araştırmaları:Herhangi bir olayın kayıtlardan incelenmesidir.
- b.Anket yöntemi ile araştırma:Posta ile soru kağıdı gönderilerek ya da kişilere gidilerek herhangi bir konuda görüşlerinin saptanmasıdır.
- c.Deneysel araştırma:Deneysel araştırmalar etkisi ölçülecek etkenin (muamelenin), belirli kurallar ve koşullar altında deneklere uygulanması, deneklerin etkene verdiği yanıtların ölçümü ve elde edilen sonuçların karşılaştırılarak karara varılması işlemlerini içeren bir araştırma türüdür.

d.Gözlem: Belirli koşullar altında deneklerin gözlenerek davranışların incelenmesi yöntemidir.

e.Kitaplık araştırması: Daha önce yapılan araştırmalardan ilgilenilen konunun incelenmesi ya da konuyla ilgili kaynakların taranmasıdır.(Sümbüloğlu, 2002)

5.Araştırmanın yapıldığı yere göre sınıflandırılması:

a.Laboratuar araştırması:Laboratuarlarda yapılan araştırmalardır (Kaptan, 1973).

b.Saha Araştırması: Saha araştırması gerçek ve her günlük hayatın içinde yer almaktadır (Kaptan, 1973).

TEMEL ARAŞTIRMALAR

Temel Araştırmalar (Bilimsel, Kuramsal, Basic Research): Kuramlara dayanarak, varsayımlar geliştirerek, bunları test ederek, sonuçlarını bilimsel olarak yorumlayarak ve ortaya çıkararak yapılan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda ana amaç bilime katkıdır (Aziz, 1990). Kuramsal ya da temel araştırmalar uygulamalı araştırmaların hareket noktası ve yönlendiricisi olduğu için de önemlidir. Kùltürler arası farklılıklardan, insan ve zamandan bağımsız doğruları bularak evrensel yasa kurgulamak amacını taşır. Çevresel koşulları aşan genellemelere ulaşır. Bu araştırmalar keşfedici, betimleyici ve açıklayıcı nitelikte olabilirler (Gökçe, 2004).

Temel araştırmalar, bilgileri derleyerek, seçilen olguyu açıklama ve yorumlama amacı güden çalışmalardır. Bu uygulamada yazar, daha önce işlenmiş bilgileri değişik bileşenlerle yeniden üreterek yeni teoriler geliştirmeye çalışır.

Bu yöntemde araştırmacının amacı, pratik bir uygulama yapmak, incelendiği konuya pratik bir çözüm getirmek değil, tersine konuyu daha iyi bir biçimde anlamak, bilgisini tamamlamaya çalışmak veya yeni bir kuram geliştirmektir.

Bu yöntemde başlıca sorun, seçilen yorum ve yönelim tarzının “değerli” ve “ geçerli olduğunu belirlemeye yarayacak bir yöntemin bulunmamasıdır. Bir diğer sakınca getirilen yorumun ne ölçüde “ tutarlı” olduğu konusunda ortaya çıkar.

UYGULAMALI ARAŞTIRMALAR

Çoğu zaman temel araştırmaların tamamlayıcısıdır. Temel bilim araştırmaları olaylar arasındaki genel ilişkileri ve kanunları keşfederken uygulamalı araştırmalar bunların özel durumlara uygulanmasını ve geçerliğinin uygulama araştırmalarıyla ortaya çıkarılmasını sağlar (Kaptan, 1973). Uygulamalı araştırmalarda kuramsal çerçeve çizilir, kuramsal çerçeveden sonra ayrıntılı ve sistematik bir araştırma ve uygulama planı yapılır, son aşamada uygulama sonuçları raporlaştırılır (Gökçe, 2004).

Uygulamalı araştırmada genel ilkeler özel problemlere uygulanır. Örneğin, atomun bölünmesi hakkındaki bilgiler insana atomla çalışacak bir uçağın nasıl yapılabileceğini göstermemektedir (Kaptan, 1973). Uçağın nasıl yapılabileceğini gösteren uygulamalı araştırmalardır. “Uygulamalı araştırmalar üretilmiş ya da üretilmekte olan bilginin denemeli uygulamasıdır”(Karasar, 2005, s. 27).

Uygulamalı araştırmaların 5 türü vardır:

a)Eyleme yönelik araştırma (Aksiyon, Action Oriented): Aksiyon araştırmaları uzman araştırmacıların yürüttüğü uygulayıcıların ve probleme taraf olanların katıldığı, var olan uygulamanın eleştirel bir değerlendirmesinin yapıldığı ve bunun sonucunda durum iyileştirmek için alınması gereken önlemleri belirlemeyi amaçlayan araştırmalardır. Bu araştırmalarda çok yönlü katılımıla görüş birliği ya da ona yakın bir anlaşma sağlayabilen önlemler ortaya çıkartılır (Karasar, 2005). Belirli bir konuda toplumsal değişme yaratmaya yönelik konulardır. Kadın hakları, çevre korunması vb. gibi. Belirli bir yer ve katılanlarla sınırlıdır; bu yüzden de sonuçlar yerel niteliklidir.

b)AR-GE Araştırmaları: Araştırma-Geliştirme türündeki araştırmalardır. Üretilmiş bilginin denemeli uygulaması ile problemin çözümünde etkili olabilecek nitelikte geçerliği denenmiş somut ürünler geliştirmeyi amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2005). Kuramlar “araştırma-geliştirme” yoluyla uygulamaya aktarılmışlardır.

c)Tarama Araştırması (Survey): Tarama araştırması toplumsal bilimlere çalışma olanağı getirmiştir. Tarama araştırması istatistiksel ölçümlerle temellendirilmiştir. Genellikle bu tür araştırmalarda soru kağıdı (anket) ya da görüşme tekniği kullanılır. Kamuoyu yoklamaları bu türdendir. Tarama araştırması alan araştırmasına benzemektedir. Tarama araştırması alan araştırmasına göre daha geneldir. Tarama araştırmasında verileri toplayanların konu hakkında genel bir bilgi sahibi olmaları yeterlidir; alan araştırmasında ise araştırmacının alanda çalışması ve alanın özelliklerini iyice tanıması gerekir (Gökçe, 2004). Bazı kaynaklarda bu araştırma betimsel araştırmanın içinde yer almaktadır.

d)Alan Araştırması: Tarama araştırmalarıyla alan araştırmaları arasında nitelikleri itibariyle ayırım yapmak zordur. Birincisi genişlemesine bir alan araştırması, diğeri ise derinlemesine bir alan araştırmasıdır. Bu nedenle tarama araştırmalarında uygulanan model, seçilen örneklerin evreni temsil etme amacına yöneliktir. İkincisinde ise örneklem değıl, belirli bir olayın çok boyutlu olarak incelenip ayrıntıların ortaya çıkması önemlidir. Bu tür alan araştırmalarında genellikle bir toplumun, bir kurumun yapısı ya da küçük bir grup içindeki etkileşim mekanizması gibi konular ele alınır (Gökçe, 2004).

e)Deneysel Araştırma: Sistemli ve mantıki bir araştırma yolu olan deneysel yöntem,
“...dikkatle kontrol edilmiş şartlar altında, belirli bir etkiye(harekete) karşılık nasıl bir tepki(davranış) verileceğini saptamaya yönelmiş bir süreçtir.” (Kaptan, 1973, s.199). Araştırmacı belirli etkileri, yolları veya çevresel şartları değiştirerek, ayarlayarak, kontrol ederek, objelerin, bireylerin davranışlarının nasıl etkilendiğini, değiştiğini gözler ve anlamaya çalışır (Kaptan, 1973).

KONU SEÇİMİ

Konu seçimi deneyimli ya da deneyimsiz araştırmacıların sıklıkla karşılaştıkları bir sorundur. Uygun bir konu bulamama araştırmacıyı kaygıya düşürebilir. Aynı şekilde geniş kapsamlı bir konu da araştırmacıyı güçlük içinde bırakabilir.

Çok sınırlı bir konu seçmek, araştırmayı çok dar çerçevede bırakabileceği gibi, geniş kapsamlı bir konuyu incelemek de konunun fazla dağıtılmasına ve sonuçta anlaşılmaz ya da güç anlaşılır bir biçime sokulmasına neden olabilir.

Konu seçiminde aşağıdaki kaynaklara başvurmak yararlı olabilir.

1. Araştırma kurumları
2. Araştırma raporları
3. Her düzeydeki tezler
4. Araştırma kaynakçaları
5. Bilimsel yayınlar: Kitap, dergi, broşür vb.
6. Bilimsel toplantılar
7. Öğretim üyeleri, uzmanlarla tartışmalar
8. Toplum ve tabiat

İster araştırmacı tarafından seçilsin, isterse araştırmacıya incelenmesi için verilsin, konu seçiminde aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir.

Araştırmacının bilimsel bilgi düzeyi konuyu çözebilecek düzeyde olmalıdır.

Araştırma için gerekli malzeme, laboratuvar ve diğer olanaklar nitelik ve nicelik yönünden yeterli olmalıdır.

- Konu sınırlı olmalıdır.
- Konu ile ilgili verinin bulunup bulunamayacağı göz önüne alınmalıdır.
- Mali olanaklar ve zaman yeterli olmalıdır.
- Konu bir yenilik getirmelidir.
- Konu ilgi çekici olmalıdır.
- Konu bir bilim dalı için önemli olmalı ve bir soruya yanıt verebilmelidir (Sümbüloğlu, 2002).

DEĞİŞKEN VE DEĞİŞKEN TÜRLERİ

Bir değişken ;farklı değer alabilen bişeydir.Değişkenler aynı obje için farklı zamanlarda farklı değer alabilir.

Birçok farklı değişken örneği verilebilir:

Sınav sonuçları,işe devamsızlık,motivasyon,öğrenim durumu,saç rengi,cinsiyet...

Değişken türleri

- Bağımlı değişken
- Bağımsız değişken
- İlimlaştırmacı değişken
- Müdahaleci değişken

Bağımlı değişken:Araştırmacının temel ilgi alanı olan değişkendir.Araştırmanın odağında yer alır.Araştırmanın amacı bağımlı değişkenin değişkenliğini (neye bağlı olarak değiştiğini) açıklamak veya öngörmektir.Bağımlı değişkene etki eden diğer değişkenlerin analiz edilmesi ile araştırma sorusuna yanıt bulunmuş olur.

Bağımlı değişken örnekleri:

Yeni bir ürünün satış grafiği istenen düzeyde değildir. Burada satış rakamları bağımlı değişken olabilir.

Bir işletmede çalışanların firma aidiyetlerini etkileyen faktörler araştırılmak istenebilir. Bu durumda firma aidiyeti bağımlı değişken olacaktır.

Bağımsız değişken:Bağımlı değişkeni pozitif veya negatif yönde etkileyen değişkendir.Bağımsız değişken var olduğunda,bağımlı değişken de var olacaktır.Bir başka deyişle bağımlı değişkenin değişkenliği bağımsız değişkene tabiidir.

Bağımsız değişken örneği:Kültürler arası yapılan araştırmalara göre;yönetmel değerlerin,astlar ile üstler arasındaki güç mesafesinde belirleyici rol oynamaktadır.Burada güç mesafesi araştırmanın temel ilgi odağı dolayısıyla da bağımlı değişkendir.Yönetmel değerler ise bağımsız değişken olarak tanımlanabilir.

İlimlaştırmacı değişken:Bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkide önemli bir rol oynar.

Örnek:5 ve 6 yaşındaki çocukların evlerinde erişebildikleri kitap sayısı ile okuma becerileri arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.Çocukların yaşadıkları evde erişebildikleri çocuk kitabı sayısı arttıkça,okuma becerilerinin artmakta olduğu gözlemlenmiştir.

Bu durumda ; evde bulunan kitap sayısı bağımsız değişken,okuma becerisi bağımlı olacaktır.Bu ilişki genellenebilir nitelikte olsa dahi,ebeveynlerin okur-yazarlığı tarafından etkilenir durumdadır.Okur-yazar olmayan ebeveynlerin olduğu bir evde kitap sayısı çocukların okuma becerisini geliştirmeye yetmeyecektir.Ebeveyn okur-yazarlığı ılımlaştırıcı değişken olacaktır.

Başka bir örnek :Farklılıkların yönetimi konusunda öne çıkan teorilerinden biri;farklılıklara sahip işgücü potansiyelinin örgütün etkinliğine daha çok fayda sağlayacağını öngörür.Çünkü her farklı birey/grup olaylara kendi açısından bakabilecek,farklı fikirler daha kolay ortaya çıkacaktır.Yaratılan bu sinerji işletmeye yarar sağlayacaktır.

Burada işgücünün farklılıkları bağımsız değişken, örgütsel etkinlik bağımlı değişken olacaktır.

Bu ilişkinin varlığından şüphe edilmesi dahi söz konusu işletmedeki farklı birey/grupların kendine özgü özelliklerini, farklı bakış açılarını, kontrol edilemeyen çatışmalara dönüşmeden, sentezleyebilecek bir yönetim anlayışının ve uzmanlığının önemi de unutulmamalıdır. Yönetim anlayışı/uzmanlığı ılımlaştırıcı değişkendir.

Müdahaleci değişken:Bağımsız değişkenlerin bir fonksiyonu olarak,bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini tanımlamaya yardımcı olan değişkendir.

İşgücünün farklılıkları bağımsız değişken,yaratıcı sinerji müdahaleci değişken,örgütsel etkenlik bağımlı değişken olur.

Araştırma problemi (AP)

- Araştırma problemi, araştırmamanın amacını yansıtır.
- Her bilimsel araştırmada başlangıç olarak bir problemle işe başlanır ancak, her problem bir araştırma konusu olamaz veya araştırma gerektirmez.
- Araştırmamanın yapılacağı alanla ilgili kavramsal esaslar, araştırmacının deneyimi ve mevcut sorunlar ve literatür taraması yardımıyla AP belirlenir.
- Nicel araştırmalarda AP çalışmanın başında belirlenebildiği halde, nitel araştırmalarda AP başta net olarak belirlenmeyebilir.

- AP belirlenmesinde konunun önemi ve yapılabilirlik iki temel husustur. İlgili literatürde var olan boşluk veya uygulamadaki bir sorunun Anlaşılmasına / çözümüne yardımcı olmak araştırmanın önemiyle ilgilidir. Ayrıca var olan kaynaklar da yapılabilirlikle ilgilidir.
- Çalışmanın amacını, hangi bilgilerin toplanması gerektiğini ve toplanan bilgilerin nasıl / nerede kullanılacağı konusunda araştırma problemi kolaylık sağlar.

- Problemin belirlenmesi her zaman kolay olmayabilir. Problemin ne olduğunun kolay anlaşılabilmesi için en basit yollardan biri, problemin ortaya çıkmadan önce durumun ne olduğunun saptanması, yani bu dönemde hangi değişmelerin ortaya çıktığının bilinmesidir. Araştırmacılar çoğu kez problemin belirlenmesine değil de, daha çok problemin çözümüne odaklandıkları için gerçek problemi ortaya koymakta fazla zaman harcamamaktadırlar. Halbuki araştırma problemi araştırmacıya yol gösterir.

- Araştırma konusu sınırlandırılarak, bir probleme dönüşmüş olması sağlanmalıdır.
- Kavramsal ve kuramsal çerçeve, bileşenler analizi, kuram-uygulama ilişkisi, AP'nin belirlenmesinde en temel üç husustur.
- AP araştırmamanın odak noktasıdır ve tüm çabalar onun etrafında döner.
- Araştırmamanın tüm aşamaları AP'den etkilenir.

- Araştırma alanı ve AP farklı şeylerdir. İşe araştırma alanı ile başlanır, her alan hakkında sorular üretilir ve bu sorular daraltılarak AP özelleştirilir. Araştırma konusu aynı zamanda; araştırma sorusu, problemi veya amacı anlamına da gelmektedir.
- Araştırma problemi fen bilimlerinde metin halinde veya maddeler halinde yazılmalı, sosyal bilimlerde ise genellikle soru cümlesi ile yazılmalıdır.

- AP belirlemek için;
 - Literatürü okumak
 - İlgili konferanslara katılmak
 - Uzman önerileri almak
 - Çevreyi ve etrafı dikkatle gözlemlemek,
 - İlginizi çeken konuları tercih etmek gibi pratik öneriler sıralanmaktadır.

- Araştırma problemi belirlenirken aşağıdaki sorular yanıtlanmalıdır;
 - Bu problemin önemi nedir?
 - Geçmişi ve bağlantıları nelerdir?
 - Niçin araştırmaya gerek duyulmaktadır?
 - Araştırmanın türü betimleme, ölçme, geliştirme, analiz veya değerlendirme gibi amaçlardan hangisine yöneliktir?

- Geliştirilecek çözüm önerisinin araştırma ile ilgisi nasıldır?
- Araştırma hangi hedef kitleyi ne derece ilgilendirmektedir?
- AP ele almak ve araştırmak için doğru zaman mı? (konunun güncelliği, eskimişliği veya doğacak tepkiler v.b.)
- Çalışmanın sağlayacağı katkılar nelerdir, bu katkılar teorik veya uygulamaya yönelik midir?

- Konu ilginç mi?
- Konu araştırılabilir mi?
- Konu önemli mi?
- Kaynaklar yeterli mi?
- Konu etik mi?

- Problem cümlesi yeterince açık, değişkenler arası ilişkiyi belirten, test edilebilir olmalı, metafizik, felsefi ve teolojik olmamalıdır.
- Problem cümlesi sadece bilgi toplayıcı / bilgilendirici olmamalı, sadece iki veri setini iki birbiriyle karşılaştırmayı amaçlamamalı, sonucu evet hayır şeklinde olmamalıdır.

- Konuyu ve AP'ni alt problemler halinde ifade etmek gerekli mi?
- Konu geniş ve karmaşık ise ve birden çok amaç içeriyorsa alt problemlere başvurulabilir.
- AP, çözümü kolaylaştırmak için temel problemin ayrıldığı alt birimleri belirlemek demektir.
- Alt problemler kolaylıkla ele alınabilen ve çözülebilen yardımcı cümlelerdir.

- Alt problemler araştırmanın çerçevesini netleştirir ve araştırmacının ilgili değişkenler üzerinde yoğunlaşmasını sağlar.
- Alt problemler, araştırmayı yönlendiren yardımcı cümlelerdir.
- Her alt problem, bir bütün olarak araştırılabilir, bir birim olmalı, ne tür verilerle yorumlanabileceği açık olmalı, genellikle 2-6 adet arasında olmalıdır.

KAYNAK TARAMASI

Var olan kaynak ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya literatür tarama denir. Literatür taraması, araştırma probleminin seçilerek anlaşılmasına ve araştırmanın tarihsel bir perspektife oturtulmasına yardımcı olur (Karasar, 2005, 183). Literatür taramasında birincil kaynakların vurgulanması asıldır. Birincil kaynaklar; orijinal araştırma çalışmaları ya da yazılarıdır. Bunlar bir kuramcı, araştırmacı ya da tarihsel olaya katılan biri tarafından yazılırlar.

Bunlar bir kuramcı, araştırmacı ya da tarihsel olaya katılan biri tarafından yazılırlar. Asıl raporlar bir araştırma raporunun tamamını içerir, bu nedenle de oldukça tekniktirler. Bilimsel dergilerde yer alan deneye dayalı araştırmalar, bilimsel monograflar, araştırma raporları ve tezler böyledir. Birincil kaynaklarda; asıl araştırma ile okuyucu arasında herhangi bir aracı yoktur (Balcı, 2005, 57).

İkincil kaynaklar, kuramsal ve ampirik (deneysel çalışma) niteliğindeki önceki birincil kaynakların bir sentezidir. Bunlar orijinal bir araştırmayı özetleyen ve tartışan ansiklopedi veya dergilerde yer alan makalelerdir. Hatta bu, pek çok birincil kaynağı belli bir çerçevede birleştiren bir ders kitabı da olabilir. İkincil kaynaklar, bir konudaki araştırma gelişmelerini hızla gözden geçirme imkânı verir. Bunlarda teknik bilgi genelde ihmal edilir (Balcı, 2005, 57).

- Literatür taraması problemin önemini gösterme, araştırmanın desenini geliştirme ve araştırma bulgularını önceki bilgiyle ilişkilendirme amacıyla yapılır. Literatür taramasının bu doğrultudaki işlevlerini Balcı aşağıdaki şekilde ifade etmektedir:
- 1. Problemin tanımlanma ve sınırlandırılmasına yardımcı olmak,
- 2. Araştırmayı tarihsel bir perspektife yerleştirmek,
- 3. Araştırmada istenmeyen tekrarları önlemek,
- 4. Uygun yöntem ve ölçülerin seçilmesinde yardımcı olmak,
- 5. Bilgilerin önceki bilgiyle ilişkilendirilmesine yardımcı olmak ve araştırmalara imkân vermek (Balcı, 2005, 57).

Kaynak Taraması

Kaynak taraması “ön kaynak taraması” ve “detaylı kaynak taraması” olmak üzere ikiye ayrılır. İki kaynak taramasının da amacı ve yöntemi birbirinden farklıdır. (www.mcozden.com).

- **Ön Kaynak Taraması**
- Ana amacı; detaylı konu başlıklarının belirlenmesi, yöntemi de; ana konu başlığına göre yapılan rasgele taramadır. Yani herhangi bir araştırma konusunun detaylı konu başlıklarını belirleyebilmek için, az çok o konu hakkında bir fikir sahibi olmak gerekmektedir. Ön kaynak taraması, genellikle konulara göre yapılabilir. (www.mcozden.com).

- **Detaylı Kaynak Taraması**

- Ana amacı, yapacağınız araştırma ile ilgili tüm ana ve önemli kaynaklar ile araştırmanızı destekleyebilecek yardımcı kaynaklara ulaşmaktır. Yöntemi ise belirli kaynakları araştırmaktır. Ön kaynak taraması ile hem detaylı konu başlıkları, hem de ana konu başlığı itibariyle önemli kaynaklar belirlenir. Bu aşamada detaylı konu başlıklarına göre kütüphaneler ve internetten kaynak taraması yapılabilir. Ayrıca, sıklık analizine göre en önemli kaynakların nerelerde olduğu ve bunlara nasıl ulaşılabileceğinin belirlenmesi de detaylı kaynak taraması sırasında yapılan faaliyetlerdendir. Yazar adına göre tarama ise, ancak detaylı kaynak taraması aşamasında, belirli bir yazarın belirli bir kaynağına ya da diğer eserlerine ulaşmak için yapılabilir (www.mcozden.com).

LİTERATÜR TARAMA SİSTEMLERİ

1. Uzmanlar
2. Kütüphaneler/kitaplıklar
3. Belgelikler (arşivler)
4. Kitaplar
5. Dergiler
6. Tezler
7. Konferans dokümanları
8. Önceki araştırma taramaları
9. Belgesel tarama süreci

Bilgi Kaynakları

Magazinler

Dergiler

Search

Subject guide # Key words
Sürelî Yayın
Dizinleri
(İndeksleri)

Gazeteler

WWW

Kütüphane
Kataloğu

Kitaplar

Ansiklopediler

E-Posta

YÖK Ulusal Tez Merkezi

[illegible]

Atatürk Üniversitesi Elektronik Dergileri

<http://e-dergi.atauni.edu.tr/>

ELEKTRONİK DERGİ YAYINCILIĞI

[GİRİŞ](#) [SİTE HAKKINDA](#) [GİRİŞ](#) [KAYIT](#) [ARA](#)

Ekran Kırpma

GİRİŞ > ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ E-DERGİLERİ / E-JOURNALS OF ATATÜRK UNIVERSITY

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ E-DERGİLERİ / E-JOURNALS OF ATATÜRK UNIVERSITY

Atatürk Üniversitesi akademik dergileri ve bültenleri, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Odabaş (Proje Yöneticisi), Yrd. Doç. Dr. Coşkun Polat, Öğr. Gör. Mahmut Elincen ve Ara. Gör. Sinan Dinc'in yürüttüğü "Atatürk Üniversitesi'nde Yayımlanan Dergilerin E-Dergi'ye Dönüştürülmesi" adlı Bilimsel Araştırma Projesi (2009/169) kapsamında geliştirilmiştir.

DOĞU COĞRAFYA DERGİSİ / EASTERN GEOGRAPHICAL REVIEW

[DERGİYİ GÖRÜNTÜLE](#) [SON SAYI](#) [KAYIT](#)

[Derin Yayımları](#)

KULLANICI

Kullanıcı adı:

Şifre:

☐ Beni Hatırla

DİL

Türkçe İngilizce

DERGİ İÇERİĞİ

İlgili:

Tümü

Ara

YAZ BOYUTU

Veritabanları- Toplu Tarama

The screenshot displays the Atatürk University Library website. The header includes the university's logo and name, along with navigation links for 'ANA SAYFA', 'ENGLISH', 'YERLEŞKE HARİTASI', 'İLETİŞİM', and 'PORTAL GİRİŞ'. A search bar is located in the top right corner.

The main content area is titled 'Veritabanları Toplu Tarama' (Database Collective Search). It features a search bar with a 'Başlık' (Title) dropdown menu and an 'Ara' (Search) button. Below this, there is a section for 'Veritabanları Toplu Tarama (DERGİLER)' (Database Collective Search (JOURNALS)), which includes a search bar with an 'İle başlayan' (Starting with) dropdown menu and an 'Ara' button.

At the bottom of the page, there is an alphabetical index of journals, labeled 'DERGİLERE ALFABETİK OLARAK GÖZAT:' (ALPHABETIC SEARCH OF JOURNALS). The index lists letters from A to Z, with some letters having multiple entries (e.g., A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z).

ELEKTRONİK ORTAMDA LİTERATÜR TARAMA YÖNTEMİ

1. Konu katalogları
2. Arama motoru
3. Sanal kütüphaneler
(www.sanalkutuphane.net)

ISI Web of KnowledgeSM

Web of Science

Additional Resources

Search

Cited Reference Search

Advanced Search

Search History

Marked List (0)

Web of Science® – with Conference Proceedings

Search for:

in

Example: oil spill mediterranean*

AND in

Example: O'Brian C OR OBrian C**

Need help finding papers by an author? Use [Author Finder](#).

AND in

Example: Cancer OR Journal of Cancer Research and Clinical Oncology*

[Add Another Field >>](#)

Search

Clear

Searches must be in English

Google Books

[Web](#) [Görseller](#) [Haritalar](#) [Haberler](#) [Çeviri](#) [Bloglar](#) [Gmail](#) [Diğer](#) ▼

polatcoskun@gmail.com | [Kütüphane](#) | [Hesabım](#) | [Oturumu kapat](#)

bilgisayara giriş

[Kitapları Ara](#)

[Gelişmiş Kitap Arama](#)

Kitapların tam metinlerini arayın ve yenilerini keşfedin.

Google yazarlar ve yayıncılarla [açık bir sözleşme](#) düzenlemiştir.

[Google Kitaplar Beta Hakkında](#) - [Gizlilik Politikası](#) - [Hizmet Şartları](#) - [Yayıncılar için Bilgiler](#) - [Yorum Yap](#) - [Yardım](#) - [Google Ana Sayfa](#)

©2010 Google

ARAŞTIRMALARDA HİPOOTEZ BELİRLEME

- Hipotez bir yargı cümlesi veya önermesi olup, araştırmamanın başlangıcında sahip olduğumuz ön kanaati ya da inancı yansıtır.
- Hipotezler araştırmamanın ispatlanması gereken önermeleridir. Hipotezler toplanan veriler yardımıyla irdelenir ve ispatlanır.

- Alt problemler veya hipotezler, problemin daha net belirlenmesini sağlar.
- Ancak alt problem mi yoksa hipotez mi oluşturulacağı önemlidir. Belirli bir araştırma sorusu, neyi bulmaya çalıştığımızı belirtir. Hipotez ise, bu soruya önceden verilmiş yanıt ya da kanaat cümlesidir.

- Hipotezler önceki deneyimlere ve araştırmalara dayanır. Her alt araştırma sorusuna verilecek güvenli yanıtlar yoksa, hipotez yerine araştırma soruları ile yetinebiliriz. Tümüyle tanıtıcı amaca yönelik (betimsel) araştırmaların hipotezi olmaz. Analitik (açıklayıcı, nedensellik) araştırmalarında hipotez teşkil edilir. Neden, niçin, nasıl, ne zaman tipte düzenlenmiş araştırmalarda hipotez teşkil yoluna gidilir.

Hipotezin başlıca özellikleri:

- Eldeki bütün verilere uygun olmalı ve onları açıklamalıdır
- Yeni gerçeklerin tahminine olanak sağlamalıdır.
- Probleme çözüm önermelidir.
- Deney ve gözlemlere açık olmalıdır.
- Yeni deney ve gözlemlerle denenebilir olmalıdır.

Hipotezin muhtemel üç sonucu vardır:

- 1-Doğrudan kanıtlanıp doğrudan geçerli haline gelebilir
bir hipotez, gözlem ve deneylerle doğrulanırsa teori değil gerçektir.
- 2-Yeni gerçeklerle desteklenerek teori veya kanun haline gelebilir.
- 3-Çürütülüp terkedilir.

Araştırmanın Amacı: Araştırma probleminin somutlaştırıldığı ifadedir ve araştırma için yön tayin eder.

- Yanıt aranan soruları ve toplanacak verileri açıklar nitelikte olmalıdır.
- Önce genel ifade edilir (Türkiye’de okullaşma durumunun bugünkü düzeyini saptamak), daha sonra alt amaçlar sıralanır (Okullaşma oranının cinsiyete, yerleşim merkezine göre saptanması gibi).
- Araştırmanın ayrıntılı amaçları soru cümleleri (Banka çalışanlarının eğitim düzeyi nedir?) ya da denenceler (Eğitim düzeyi yükseldikçe statü yükselmektedir gibi) biçiminde de ifade edilebilir

ÖNEM

Araştırmanın amaçlarında belirlenip toplanan verilerin hangi kuramsal ya da pratik sorunun çözümünde ve nasıl kullanılabileceğinin açıklanması araştırmanın öneminin ifadesidir.

- Araştırmanın önemi, araştırmacının araştırmayı yapmadaki kendi amacını ortaya koymasidir.
- Araştırmanın amacı nesneldir.
- Araştırmacının amacı özneldir.Yani yorum ve tartışmaya açıktır.

Önem problem durumuyla iç içedir. Genelde ayrı bir bölümde yer alır.

VARSAYIMLAR

Araştırmada doğru olarak kabul edilmiş yargılar, genellemelerdir. Bunlar şekil ve ifade bakımından denencelere benzerler ancak denenmelik ve test edilmek için değildirler.

Araştırmacı kanıtlanması güç ya da olanaksız görülen kişisel görüş ve inançlara göre değişebilen bazı konularda kendi kişisel tercihini ortaya koyarak çalışmasındaki temel dayanakları belirleyebilir.

Bu varsayımlar:

- ⇒ Değerlere, probleme, kuramlara
- ⇒ Kontrol değişkenine
- ⇒ Araştırma yöntem ve tekniklerine ilişkindir.

Örnek varsayımlar

- ❑ Ölçme aracının yeteri kadar geçerli ve güvenilir olduğu,
- ❑ Evrenden alınan örneklem grubunun evreni temsil ettiği,
- ❑ Cevaplayıcıların anket sorularına doğru yanıt verdiği,
- ❑ Belli bir kontrol değişkeninin deney ve kontrol gruplarını farklılaştırmadığı
- ❑ Varsayım olarak kabul edilebilir.

SINIRLILIKLAR

Araştırmacının ideal gördüğü ve normal olarak yapmak isteyip de çeşitli nedenlerle vazgeçmek zorunda kaldığı durumlar araştırmanın sınırlılıklarıdır. Bu sınırlılıklar araştırmacının kontrolü dışındaki etkenlerden ya da fayda-maliyet açısından pratik olmayan koşullardan kaynaklanabilir. Araştırmanın bulguları verilen sınırlılıklar içinde geçerlidir. Sınırlılıklar yöntem, zamana, örnekleme, sürece ilişkin olabilir.

-ÖRNEK:

- Eğitimde değerlendirme sistemi incelenirken, tüm sistemlerin yerine yalnız liselerdeki uygulamaların ele alınması bir sınırlılıktır.
- Belli bir konuyu tarih boyutu içinde ele alırken, belli yıllar arasında çıkan belgelerin incelenmesi zaman ve kaynak yönünden bir sınırlılıktır.
- Bu araştırma sınavların başarıya etkisi ile sınırlıdır.

TANIMLAR

Bilim dalları geliştikçe, kendine özgü terminolojileri, soyut kavramları da çoğalır. Her bilim dalı kendine özgü kavramlar ile anlatılır.

Araştırmada geçen anahtar kelimelerin açıklığa kavuşturulmasıdır. Örneğin iş verimi ile ilgili bir araştırmada araştırmacı bu kavramı hangi kapsamda (ölçütler: parasal, fiziksel, vb.) kullandığını açıklar. Bu tanımlar kavramsal (sözlük tanımı gibi) ya da işlevsel (belirli bir ölçüme göre) düzeyde yapılabilir.

Araştırmacı kullandığı kavramlardan yanlış anlamalara ve değişik yorumlara sebep olabilecek olanları tanımlamalıdır.

Bunun dışında araştırmada geçen her kavramın tanımlanmasına gerek yoktur.

Burada tanımlar kavramsal değil işlevsel olmalıdır.

KAYNAKLAR

- İslam, Y. (2005). Araştırma-Yazma ve Sunu Teknikleri Yönlendirilmiş Çalışma I-II Seçkin Yayıncılık, Ankara
- BALCI, A. (2005). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**. Ankara: PegemA Yayıncılık
- KARASAR, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- <http://www.pdrcliyiz.biz/arastirma-arastirma-turleri-t2021.html>
- <http://tekniksosyoloji.wordpress.com/2010/04/26/arastirma-konusu-seciminde-ve-arastirma-problemi-belirlemede-dikkat-edilecek-baslica-hususlar/>